

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

กชกร เดชะคำภู*

คงฤทธิ์ กุลวงษ์**

กาญจนา ศาลปรีชา**

(วันรับบทความ: 21 มิถุนายน 2563/ วันแก้ไขบทความ: 3 กันยายน 2563/ วันตอบรับบทความ: 8 กันยายน 2563)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านผึ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 331 คน ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาร์เยอร์ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) และสถิติทดสอบเอฟ (F-test) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมอาชีพ รองลงมา คือ ด้านการสร้างรายได้ 2) ผู้สูงอายุที่มีอายุและสถานภาพครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยดังกล่าวมีข้อเสนอแนะ 2 ประเด็น คือ 1) การพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพฝึกอบรมผู้สูงอายุควรคำนึงถึงความต้องการ และสถานภาพครอบครัวของผู้สูงอายุ ถัดมาคือหางานให้ผู้สูงอายุไปทำที่บ้าน รวมทั้งมีการจ้างงานผู้สูงอายุ 2) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีอาชีพและรายได้เลี้ยงดูตนเองและไม่เป็นภาระแก่บุตรหลาน ควรมีโครงการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุแต่ละช่วงอายุ และให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุที่มีความเปราะบางเป็นอันดับแรก เช่น ผู้สูงอายุที่อยู่ลำพัง หรือ อยู่กับบุตรหลาน และผู้สูงอายุที่มีอายุมากเนื่องจากมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและหารายได้ต่ำ

คำสำคัญ: องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง/ ผู้สูงอายุ/ การส่งเสริมอาชีพ/ การสร้างรายได้

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

** อาจารย์ ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

The Role of Local Government Organizations in Promoting Work and
Creating Income for the Elderly: A Case Study of Ban Phueng Subdistrict
Administrative Organization, Mueang District, Nakhon Phanom Province

Kotchakorn Dechakhamphu^{*}

Kongrit Kulawong^{**}

Kan Sanpreecha^{**}

(Received Date: June 21, 2020, Revised Date: September 3, 2020, Accepted Date: September 8, 2020)

Abstract

The purposes of this research were to study and compare opinions of the elderly towards the roles of Ban Phueng Subdistrict Administrative Organization in promoting work and creating income for the elderly, which was a quantitative research. The sample consisted of 331 elderly people living in Ban Phueng Subdistrict, Mueang District, Nakhon Phanom Province, by using the method of calculating the sample size according to the Taro Yamane formula. The instrument used for collecting data was a rating scale questionnaire with the entire reliability of 0.88. The statistics used in data analysis were Mean, Standard Deviation, and Independent Sample: T-test and F-test. The findings of the research were as follows: 1) The elderly had opinions towards the roles of Ban Phueng Subdistrict Administration Organization in promoting work and creating income for the elderly. Overall, each aspect was at a high level, in which the highest scores were promoting work, followed by creating income. 2) The elderly and those different of family status, there were differences in opinions towards roles of Ban Phueng Subdistrict Administrative Organization in promoting work and differences creating income were statistically significant at the level of 0.05. From the research findings, there were two suggestions: 1) The development of career skills, training for the elderly should consider the needs and family status of the elderly followed by finding work for the elderly to do at home, including the employment of the elderly. 2) The creation of a local development plan for the elderly to have a better quality of life with careers and self-support income and not being a burden to their children, there should be a project or suitable activities for the elderly in each age range and should give the priority to the elderly who were vulnerable first such as the elderly who were alone or with children and older people because of their low career potentiality and income.

Keywords: Ban Phueng Subdistrict Administration Organization/ The Elderly/
Promoting Work/ Creating Income

^{*} Assistant Professor Dr. of Public Administration Department, Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University

^{**} Lecturer of Public Administration Department, Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University

บทนำ

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 - 2544 ที่มีประชากรอายุ 60 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.9 ของประชากรทั้งประเทศ และมีการคาดการณ์ในปี 2568 จะมีประชากรอายุ 60 ปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.1 ของประชากรทั้งหมด (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2563) การก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุทำให้การบริโภค การมีอำนาจซื้อลดลง ผลผลิตโดยรวมลดลงส่งผลให้รายได้ของประเทศลดลงเกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศผู้สูงอายุต้องเกษียณจากการงานไม่มีรายได้ต้องอาศัยรายได้จากเงินที่เก็บออมไว้ถ้าหากไม่มีเงินออมไว้มากพอก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำรงชีพเป็นภาระแก่สังคมที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้เหมาะสมและเพียงพอทำให้ค่าใช้จ่ายงบประมาณในสังคมสูงอายุเพิ่มขึ้นทุกปีไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ เปียยังชีพ ภาครัฐได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญการก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุ จะต้องมีการเตรียมพร้อมเพื่อสามารถสร้างสังคมสูงอายุที่มีคุณภาพได้ สร้างหลักประกันรายได้ ส่งเสริมและขยายโอกาสทำงาน จึงมีมาตรการด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อการเข้าสู่สังคมสูงอายุของประเทศอย่างต่อเนื่อง เช่น แผนผู้สูงอายุแห่งชาติพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 โดยมีการประกาศใช้พระบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 โดยกำหนดสิทธิที่ผู้สูงอายุจะต้องได้รับตามกฎหมายเช่น บริการทางการแพทย์ การบริการทางการศึกษา การประกอบอาชีพ รวมถึงการถ่ายโอนภารกิจด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสโดยพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เป็นอีกหนึ่งแนวทางของรัฐเพื่อตอบสนองต่อการเข้าสู่สังคมสูงสูงอายุ ซึ่งที่ผ่านมามององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีบทบาทในการร่วมมือกับสถานการณ์การเปลี่ยนผ่านทางด้านประชากรที่เกิดขึ้นจากการที่คนมีอายุยืนยาวขึ้น และคนในวัยเจริญพันธุ์มีบุตรน้อยลง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และ ผู้ด้อยโอกาส ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญกับการ พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

จากสถานการณ์ดังกล่าวองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยการส่งเสริมสุขภาพป้องกันการเจ็บป่วย และการดูแลตัวเองเบื้องต้น ส่งเสริมการรวมกลุ่ม ส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ของผู้สูงอายุ เนื่องจากอาชีพถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ก่อให้เกิดรายได้เลี้ยงตนเอง มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในการทำงานรวมทั้งมีความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถพึ่งตนเองได้ และยังทำประโยชน์แก่สังคมโดยรวมทั้งนี้ในพื้นที่ตำบลบ้านผึ้งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รวมทั้งข้อจำกัดด้านสุขภาพกายเสื่อมโทรม มีโรคภัยต่าง ๆ เบียดเบียน จึงไม่สามารถทำงานหนักได้เหมือนเดิม ดังนั้นการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ที่เหมาะสมกับ

ผู้สูงอายุแต่ละประเภทจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ให้มีชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญต่อการศึกษาสถานการณ์ เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งผลการวิจัยองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานนำมาประกอบการวางแผน และกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ ลดความเสี่ยงจากโรคซึมเศร้าจากการอยู่บ้านนาน ๆ และไม่เป็นภาระบุตรหลาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ

สมมติฐานการวิจัย

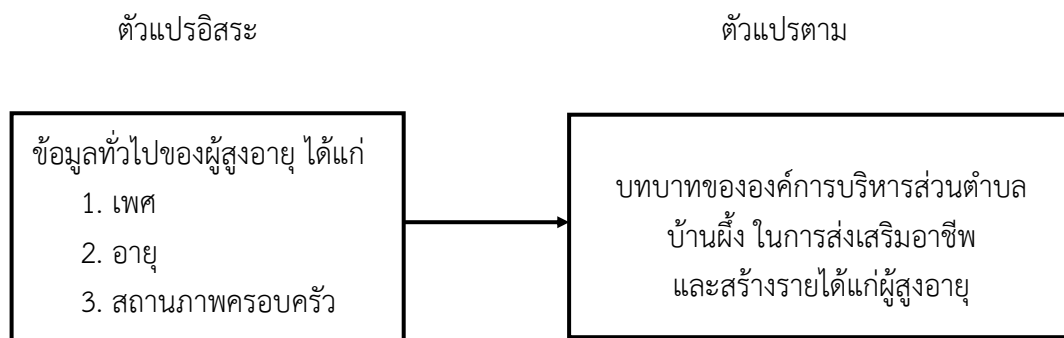
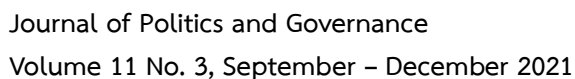
1. ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาง ในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ อยู่ในระดับมาก
2. ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ และสถานภาพครอบครัว ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ที่เป็นแผนภาพเพื่อเชื่อมโยงระบบความคิดของการวิจัยว่าต้นเหตุที่จะนำไปสู่ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยพิจารณาภารกิจและหน้าที่ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส โดยพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และการประยุกต์ใช้กรอบมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2549, น.80-83) การพัฒนาทวนวรรณกรรมและงานวิจัย ของ พร สุคนธมาน และ ชันทาล แฮร์เบอรัโฮลส์ (2561, น.7) ที่พบว่าผู้สูงอายุที่อายุ 80 ปีขึ้นไป และผู้สูงอายุที่อายุ 70-79 ปี มีแนวโน้มที่จะไม่ทำงานเต็มเวลาเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุที่อายุ 60-69ปี และงานวิจัยของ กานดา เตชะชันหมาก กาสัก เตชะชันหมาก และปัญญา อนันตธนาลัย (2559, น.187-202) ที่พบว่า ท้องถิ่นมีการดำเนินโครงการที่หลากหลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในตำบลบ้านผึ้ง อำเภอบ้านผึ้ง จังหวัดนครพนม จำนวน 1,891 คน กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 331 คน ได้มาโดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane, 1973, p.727) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (proportional stratified random sampling) ตามสัดส่วนขนาดประชากรแต่ละหมู่บ้านโดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามโดยการหาความเที่ยงตรง (validity) นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง นำแบบแบบสอบถามมาทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (try - out) กับประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งจำนวน 30 คน โดยใช้สูตรของ Pearson product moment correlation coefficient และหาความเชื่อมั่นรวมด้วยวิธีการของ Cronbach's alpha ซึ่งผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.88 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ ได้แก่ เพศ อายุ และสถานภาพครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมในการส่งเสริมอาชีพและการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ เป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) มีระดับการวัดเป็นแบบอันดับภาคขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) นำเสนอข้อมูลในลักษณะการบรรยายแบบตาราง
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบที (independent sample: T-test)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ จำแนกตาม อายุ และสถานภาพครอบครัว โดยการทดสอบเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ

1.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยรวมและรายด้าน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีคะแนนมากที่สุด คือ ด้านการสร้างรายได้ ($\bar{X} = 4.34$) และ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยรวมและรายด้าน

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการส่งเสริมอาชีพ	4.31	0.72	มาก
2. ด้านการสร้างรายได้	4.34	1.02	มาก
โดยรวม	4.33	0.87	มาก

1.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ่งในการส่งเสริมอาชีพและการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ จำแนกรายด้าน

1) ด้านการส่งเสริมอาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ่งในการส่งเสริมอาชีพและการสร้างรายได้ ด้านการส่งเสริมอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) โดยประเด็นที่มีคะแนนสูงสุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ่งมีการพัฒนาทักษะอาชีพแบบครบวงจร ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ่งจัดหางานที่สามารถทำอยู่บ้านให้แก่ผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 4.29$) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ่งมีการจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ และพัฒนาอาชีพในชุมชน ($\bar{X} = 4.26$) และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ่งมีการจัดอบรมฝึกการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ่งในการส่งเสริมอาชีพและการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ ด้านการส่งเสริมอาชีพ

ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีมาตรการในการส่งเสริมการจ้างงานให้แก่ผู้สูงอายุมากน้อยเพียงใด	4.44	0.76	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาอาชีพในชุมชน	4.26	0.67	มาก
3. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดอบรมฝึกการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	4.24	0.70	มาก
4. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการพัฒนาทักษะอาชีพแบบครบวงจร	4.32	0.73	มาก
5. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดหางานที่สามารถทำอยู่บ้านให้แก่ผู้สูงอายุ	4.29	0.73	มาก
โดยรวม	4.31	0.72	มาก

2) ด้านการสร้างรายได้

ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ่งในการส่งเสริมอาชีพและการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) โดยประเด็นที่มีคะแนนสูงสุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ่งมีการสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ่งมีการสนับสนุนการสร้างช่องทางการตลาด

ให้แก่กลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 4.35$) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาง มีการสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 4.33$) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาง ให้การสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 4.32$) และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางสนับสนุนให้มีการจ้างงานผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางในการส่งเสริมอาชีพและการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ ด้านการสร้างรายได้

ด้านการสร้างรายได้	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ	4.39	0.66	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ	4.33	0.70	มาก
3. องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ	4.32	0.71	มาก
4. การสนับสนุนการสร้างช่องทางการตลาดให้แก่กลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ	4.35	0.78	มาก
5. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจ้างงานผู้สูงอายุ	4.29	0.81	มาก
โดยรวม	4.34	1.02	มาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางในการส่งเสริมอาชีพและการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ

จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุ และสถานภาพครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝางในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการส่งเสริมอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 4 ตารางที่ 5 และตารางที่ 6

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาง ในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาง ในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ	F	Sig.
1. ด้านการส่งเสริมอาชีพ	0.800	0.43
2. ด้านการสร้างรายได้	0.426	0.71
โดยรวม	0.080	0.94

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาง ในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาง ในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ	F	Sig.
1. ด้านการส่งเสริมอาชีพ	10.989	0.00*
2. ด้านการสร้างรายได้	0.548	0.70
โดยรวม	2.718	0.03*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาง ในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพครอบครัว

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมในการส่งเสริมอาชีพ และสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ	F	Sig.
1. ด้านการส่งเสริมอาชีพ	4.117	0.00*
2. ด้านการสร้างรายได้	1.488	0.21
โดยรวม	3.374	0.01*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่องบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม มีการสร้างศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ รวมทั้งเปิดโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน นอกจากนี้ยังมีแผนงาน โครงการส่งเสริมอาชีพจากภูมิปัญญาท้องถิ่นผู้สูงอายุ โครงการอาชีพทางเลือกสำหรับประชาชน โครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และโครงการสร้างงานสร้างรายได้ (แผนพัฒนาท้องถิ่น 2561-2565, น.130-157) ประกอบกับ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (16) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ ส่งเสริมการฝึก และการประกอบอาชีพ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ภูมิวัฒน์ พรวนสุข (2558, น.82) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดแพร่ พบว่าในภาพรวมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านการเงินและการงานอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งมีการส่งเสริมอาชีพและการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุโดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุ และสถานภาพครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ โดยรวม และด้านการส่งเสริมอาชีพแตกต่างกัน สาเหตุอาจเนื่องมาจากกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น อายุ 60 - 69 ปี ยังคงมีสุขภาพแข็งแรง สามารถเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้งดำเนินการ ทั้งในรูปแบบการให้ความรู้ การฝึกอบรม การพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปัทพร สุคนธมาน และชนทาล แอร์เบอร์โฮลส์ (2561, น.7) ที่พบว่าผู้สูงอายุที่อายุ 80 ปีขึ้นไป และผู้สูงอายุที่อายุ 70 - 79 ปี มีแนวโน้มที่จะไม่ทำงานเต็มเวลาเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุที่อายุ 60 - 69 ปี ซึ่งอาจเป็นเพราะสุขภาพไม่อำนวย และ ผู้สูงอายุที่อยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือน 4 คนขึ้นไป มีแนวโน้มที่จะไม่ทำงาน (ทั้งการทำงานเต็มเวลาและการทำงานไม่เต็มเวลา) เมื่อเทียบกับผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว ในขณะที่ผู้สูงอายุที่อยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 2 - 3 คน มีโอกาสที่จะทำงาน (ทั้งการทำงานเต็มเวลาและการทำงานไม่เต็มเวลา) ไม่แตกต่างจากผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยแบบผสมด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพค้นหา รูปแบบและวิธีการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต ด้านสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านครอบครัวสังคมที่สอดคล้องกับทุนทางสังคมที่มีอยู่ในท้องถิ่น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุหลังสถานการณ์แพร่ระบาดไวรัส COVID-19

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรมีการทบทวนกฎหมาย นโยบาย การส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุที่รองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม ในลักษณะการบูรณาการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการศึกษาเพื่อลดความทับซ้อน
2. ภาครัฐควรมีการจัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องความต้องการพัฒนาอาชีพของผู้สูงและ และกลุ่มอาชีพ เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดแผนการส่งเสริมอาชีพและรายได้แก่ผู้สูงอายุทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (ออนไลน์). สถิติผู้สูงอายุ สัดส่วนประชากร 60 ปีขึ้นไปในประเทศไทย. *พ.ศ. 2543 - 2568*. สืบค้นจาก <http://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/46>
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2545). *พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ. กองราชการส่วนตำบล ส่วนพัฒนารายได้ท้องถิ่น สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2549). *แนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2547). *พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: เจ เอส การพิมพ์.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์การพิมพ์.
- ปัทมพร สุขนธมาน และชนताल แฮร์เบอร์โฮลส์. (2561, 22-24 พฤศจิกายน). สถานภาพการทำงานผู้สูงอายุไทย. *ฐานเศรษฐกิจ*, น.7. สืบค้นจาก <https://www.thansettakij.com/content/350049>

- เพ็ญนภา เข้มตรง. (2561). สำนักงานสถิติแห่งชาติ เผยผลจากการสำรวจข้อมูลพบในปี 2564 ไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์. สืบค้นจาก http://thainews.prd.go.th/th/website_th/news/print_news/TNECO6104100010010
- ภูมิวัฒน์ พรวนสุข. (2558). แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดแพร่. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์, 10(1), 77-87.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง. (ม.ป.ป.). แผนพัฒนาท้องถิ่น 2561-2565. สืบค้นจาก <http://www.banphung.go.th/index/>
- Yamane, T. Statistics. (1973). *An Introductory Analysis*. (2rd ed.). New York: Harper and Row.